

لهبار هی سړکردنه وه

نهم نامیلکویه باسی سړکردن دهکات، چونه و چون کار نهکات و لهوانهیه چ کاتیک پټویستت بئ ههروه ها باسی سوود و مهترسیهکانی بهکار هینانی سړکردن دهکات لهگهل نهوهی نهگری ههیه ههست به چی بکهیت.

ههروه ها نهوهی گرنگه باسی نهوهش دهکات پټویسته پلانی چی دابنیت بؤ ناگداربوونی خوت پاش سړکردنهکته.

نهمه له لایهن نهخوش و نوینهری نهخوش و پزیشکی سړکردنهوه پیکهوه نووسراوه سړکردن به گشتی لهړی دهمارهوه دهکرت (IV) بهلام ههندیك جاریش لهړی دهمارهوه دهکرت یان لهړی ماسکی ههلمزینهوه.

سړکردن لهړی دهمارهوه چیه؟

سړکردنی دهماری نهوهیه که (دهرمانی سړکردن) به دهرزی دهکرتیه ناو خوینهوه (خوینبر) به کانیولا بؤ نهوهی هیور بیتهوه.

'کارمندی سړکردن' ناوی نهو پسروره تهنروستییه که نهم کاره دهکات.

نهم کهسانه راهینانین پیکراوه بؤ پیدانی بری دروستی سړکردن و ناگداربوون له ههر کاریگریهکی لومکی. له ژووری نهشتهگریدا، به گشتی کارمندی سړکردن پزیشکی سړکردنه. له شوینی تردا، نهم کاره له لایهن پرستار یان نهشتهگرکار یان کهسانی تری راهینانینکراو دهکرت. کارمندی سړکردنهکته لهگهل دهمینینهوه له تهواوی کاری نهشتهگریهکتهدا

سی ناستی جیوازی سړکردنی دهماری ههن پینان دهوتریت سړکردنی 'که' و 'مامناوند' (ههندیك جار پشی دهوتریت سړکردنی بهناگا) و 'قول'.

■ سړکردنی کهم – کارمندی سړکردن بریکی کهم دهرمانی سړکردنت پندهدات. ههست به هیوری و کهمخمی دهکیت دهربارهی نهوهی روودهدات، بهلام بهناگایت و دهوانیت به ناسایی قسه بکهیت. نهگری ههیه چارهسهرکردنهکته له یاد بیت بهلام بئ ههموو وردهکاریهکان. سړکردنی کهم نابیت کاریگری ههیت لهسهر ههناسهدانت.

- **سرکردنى مامناوئند (سرکردنى بهئاگا)-** کارمەندى سرکردن کەمىک زياتر له دەرمانى سرکردن (سرکردنهکان) ت پئەدەدات بۆ ئەوەى زياتر هەست بە ھيورى و خەوالۆيتى بکەيت. ئەوەى گرنگيشە ئەوەیە ھىشتا کارمەندى سرکردنهکە دەتوانيت قسەت لەگەڵ بکات و دەتوانيت پەيرەوى پزىشکەکان ساکارەکان بکەيت. ئەگەرى ھەيە ھەندىک بەشى چارەسەرکردنهکە بىر بىت. سرکردنى مامناوئند نابيت کارىگەرى ھەييت لەسەر ھەناسەدانت.
- **سرکردنى قول-** کارمەندى سرکردن بىرکى زياتر پئەدەدات له يەکنک يان زياتر له دەرمانەکان بۆ ئەوەى خەوت لىبکەويت له زۆرىنەى ماوەى چارەسەرکەندا. پزىشکەکەت چاوەرێى ئەو ناکات بە ئاگا بىت تا قسەت لەگەڵ بکات. ئەگەرى ھەيە ھەناسەدانت کارىگەرى بکرىتە سەر و کارمەندى سرکردنهکە ئاگادارت دەييت و يارمەتيت دەدات ئەگەر پۆيست بوو. ھەندىک جار ئەگەرى ئەو دەييت بەشکى چارەسەرکردنهکەت لەبىر بىت. له شانشىنى يەگرتوودا، سرکردنى قول دەييت لەلایەن ئەو کارمەندەو بەکرىت کە شارەزايى و راھىنانى پزىشکى سرکردنى ھەييت.

سرکردن لەرێى دەمەو ھەچە؟

- ھەندىک جار ئەمە بەسوودە بۆ ھيوركردنەو ھى كەسانى شلەژاو پىش سرکردنى گشتى، بەلام بىرەكەى ھىندە نىە بەتەنھا بىھۆشت بکات بۆ نەشتەرگەرى. كەمىك كاتى پئەدەچىت تا كارىگەرپىيەكەى دەرەكەويت و پئەدانى بىر دىروست سەختە چۆنكە لە كەسێكەو بۆ كەسێكى تر دەگۆرىت.
- تەكايە داوا لە پزىشکەکەت مەكە سرکردن لەرێى دەمەوت بۆ بنوسىت تا بىخۆيت پىش ئەوەى بىيتە نەخۆشخانە مەگەر فۆرمى رەزەمەندبۆنەكەت واژۆ كرىت، چۆنكە ئەم سرکردنە ئەگەرى ھەيە كارىگەرى بکاتە سەر بىرکردنەو و بىراردانت.
- گرنگە بتوانيت بە ڕوونى بىر بەكەيتەو كاتىك پزىشکەکەت دەيىت بۆ قسەکردن لەسەر مەترسەيان و پاشان واژۆکردنى فۆرمى رەزەمەندبۆنى نەشتەرگەرى كرىن.

جىاوازى نىوان سرکردن و سرکردنى گشتى چىە؟

جىاوازى سەرەكى نىوان سرکردن و سرکردنى گشتى ئەمانەيە:

- **ئاستى ئاگالنىبونت**
- **پۆيستبۆن بە ئامىر** بۆ يارمەتيدان لە ھەناسەدانتدا
- **كارىگەرپىيە ئەگەرپىيە لاوەكەيان**
- **سرکردنى كەم يان مامناوئند ئەگەرى ھەيە خەوالۆ و ئاسودە و ھيورت بکەن، بەلام ھىشتا ئاگات لەخۆتە لە تەواوى نەشتەرگەرىكەدا**
- **سرکردنى گشتى بە تەواوتى بىھۆشت دەكات و ئاگادارى نەشتەرگەرىكە نابيت**
- **سرکردنى قول لەنىوان ئەم دوو جۆرە سرکردنەدايە.**

چی جوړه چار سهر کړننیک دکریت لهکاتی سر کړدن لهری دهمار موه؟

زور بهی نهشتهر گهریه بچوکهکان دکریت بکرین به سر کړدن لهری دهمار موه. چهند نمونهیهک وهکو:

- وهرگرتنی نمونه له پیست یان مهمک
- چاکر دهمو هی بچوک بۆ شکانی ئیسک
- نهشتهر گهری بچوک بۆ پیست، دست یان قاچ
- نهو نهشتهر گهر یانهی دکرین بۆ یارمیتیدان له شیکار کړدن کیشی گده (نازور)، سی (نازوری سییهکان)، قولون (نازوری قولون) یان میز ملدان (نازوری میز ملدان).
- ددان دهر هینان یان چار مسهری تری ددان.
- نهشتهر گهری چاو، وهکو لابر دنی ئوی سپی چاو.

سوودهکانی سر کړدن لهری دهمار موه چین؟

- کاریگر یهکهی خیرایه و بری سر کړدنهک دکریت بگونجینریت بۆ نهو هی بری دروست پی بدریت.
- نهه یارمیت ددات تا زیاتر هیور بیت لهکاتی نهشتهر گهر یهکده ههروها بریکی کهمی وردهکاریهکانی نهشتهر گهر یهکده له یاد دهیت دواتر.
- بۆ همدنیک نهشتهر گهری نه سر کړدنه وادهکات پیویست نهیت به سر کړدن گشتی که نهگهری هیه گونجاو نهیت بۆ همدنیک نهخوش بهووی همدنیک دۆخی پزیشکیهوه.
- به گشتی کاریگر یه لاومکیهکانی کهمترن وهک له سر کړدن گشتی.
- چاکبونوه خیراتره وهک له سر کړدن گشتی، بۆ نهو هی بتوانیت پاش یهک کانتر میتر له نهشتهر گهر یهکده پرویتهوه مالهوه نهگهر هسنت به باشتر بوون کرد.

مهرسیهکانی سر کړدن له ری دهمار موه چین؟

- ریژه هی هناسه دانت رهنکه سست بییت. نه کارمش باوه لهکاتی بهکار هینانی بهنجی گشتی، به لام مهرسی دهخاته سهر نهخوش همرکاتیک بهنج بهکار هات. پسپوری سر کړدن چاودیریت دهکات و نهگهر پیویسته، یارمیتی هناسه دانت دهکات.
- ولهکاتی بهنج وهرگرتن، نهگهر بوونی دابهزینی پهستانی خوین هیه، به لام ناساییه. پسپوری سر کړدن شارهای لهم بوارمش هیه.
- ههستکردن به دل تیکه لچوون و رشانموه رهنکه روودات، به لام نهباوه.
- ههستیار بوون دزی بهنج رهنکه روودات به لام روودانی زور کهمه.
- لهوانیه شوینی لیدانی کانولهکه کهمیک سور و مور بیتهوه.
- بۆ کورته ماوهیک پشت نهشتهر گهر یکهش توانای راوستانت کهمدهی، بهتاییهتی نهگهر به تمهمنی.
- سر کړدن کار دهکاته سهر پرروسی بریاردان و یادکردنهوت بۆ ماوهی ۲۴ کانتریر.

جیگر موهکانی سر کړدن چییه؟

- بهنجی گشتی: به تهووی بیهوش دهیت و هیجت لهیاد نامینیت.
- سر کړدن شوینی بهی بهنج: بههوش دهیت به لام هسنت به نازار ناکهیت. ریگریت لی دکریت له بینینی نهشتهر گهر یهکه.

کئی بریاری سرکردنت دمدات؟

لهگهل پزیشكهكمت دمتوانى تاوتوبى جورى سرکردنت بكهيت. نهگهر هم دمر فتمت پېنهدرا، دمتوانى لهسهر بابتهكه داواى زانيارى بكه.

نهگهر نهخوشى ديكهت هميه، نهوا پزیشكهكمت لهگهلندا باسى لى دهكات وپېكهوه بريار لهسهر جورى چارمسهرپهكه دهن.

نشتهگهرى لهژير بهنجى شوئى، پيش نهوى بېى بو نهخوشخانه، پيوسته چى بكهيت؟

■ نهگهر مندالت هميه يان كهسانيك هم كه دمبيت ئاگاداريان بكهيت، پيوسته راسپاردهى كهسانيكى تريان بكهى تا روى دوايى نشتهگهرى.

■ دمبيت كهسيك دابين بكهى بو نهوى روانهوى مالمهوت بكات، يان به تاكسى يان به نوتومويل، چونكه بهكارهينانى گواستنهوى گشتى گونجاو نابيت. لهبر نهوى كاريگهرى بهنجهكه بو ۲۴ كاژير دهمينيت، دمبيت كهسيك چاوديريت بكات له مالمهوه.

■ هممو دمرمانهكانت لهگهل خوت بو نهخوشخانه بهينه.

■ نهگهر نهخوشيكى ديكهت هميه ياخود دووگيانى، نهوا پيوسته پمونهدى به نهخوشخانهكه بكهيت، چونكه لهوانهيه وهرگرنتى بهنج مەترسى هەبیت. لهوانهيه لهبر هم هويانه چارمسهرپهكهت دواخريت.

■ پيوسته پزیشكهكمت ئاگادار بكهيتهوه نهگهر شيرپندهرى.

■ پيوسته هممو مكياج و خشل و رهنكى نينوك لابهى پيش هاتن بو نهخوشخانه. دهرى نطقهى مالبيريت لهپهنجت بيت.

■ همدىك جل و بهرگ لهگهل خوت بهينه بو نهوى به گهرى داتپوشيت. پيلاوى تهخت لهپى بكه.

نايه دتوانم بخوم و بخومهوه پيش چارمسهرپهكهكم؟

نهخوشخانه زانياربيت پى دمدات دمر بارهى كاتى خواردن و خواردنهوت پيش نشتهگهرپهكه.

بهلاى كهمى شمش كاژير پيش چارمسهرپهكهت نابيت هيچ بخويت، بهلام دمتوانيت ناو بخويتنهوه تا دوو كاژير پيش چارمسهرپهكهت. ههروها شتى شل و مك شهربهت، چاى رهش، يان قاوهى بى شير، گونجاوه بو خواردنهوه.

نهگهر نهخوشى شهكرهت هميه نهوا دمبيت زانيارى وهرگرى دمر بارهى كاتى راكرنتى دمرمانهكانت، وكاتى راكرنتى خواردن.

چ روودمدات پيش چارمسهرپهكهكم؟

دهميت جلت بگورى بو بهرگى نهخوش له نهخوشخانه. له كاتى چونه ژوورهوه بو ژوورى چارمسهرى، پسپورى سرکردن همدىك ناميرى چاوديريت بو دادهنى. جورى هم ناميرانهش پابهنده به جورى چارمسهرپهكه و سرکردنهكه، كه بريتييه له:

■ دانانى سهردهستهپهكه له قولت بو نهوى پهستانى خوينت بپيويت.

■ دانانى چهند نامرازيك لهسهر سنگ بو توماركردى ليدانى دل.

■ دانانى ناميريك لهسهر پهنجت بو پيوانى ناستى ئوكسجين

■ ناميريك دادهنريت بو پيوانى ريژهى دووم ئوكسيدى كاربون له كاتى ههناسهدان. هم ناميرمش بهستراره به ماسكى ئوكسجين.

شیوازی سرکردنه که چۆنه؟

- بهنج له ریگای کانولایهک له دهماری قوئل یان دهست دهریت. نهگهر پیویسته، دهکریت بهنجی زیاتر بدریت له کاتی چارهمسریکه. له کاتی بهکارهینانی بهنجی گشتی، بهنجهکه به بهردهوامی له ریگهی کانولهوه له دهمار دهریت.
- ئۆکسجین له ریگای لولهیکی پلاستیکی که له ناو لووت دانراوه، یاخود له ریگای ماسک پیت دهریت.

نایه سرکردن چۆنه؟

ئهمه پابهنده به بری بهنجهکه وئوکهسانهی که بهنجهکه وهردگرن. له کاتی بهنجی گشتی، خهوت لیدهکهویت بهلام له کاتی سرکردنی سووک ههست به ئارامی دهکهریت.

کاتیک پرسپیار دهربارهی سرکردنمان له نهخۆشهکان کرد، وهلامهکانیان ئهمانه بوو:

ههستم به خاوبوونهوه کرد وهکو خهون وابوو.

وام زانی به ئاگا بووم بهلام خهیاڵوی بووم، له پریک کاتزیریک تپهربوو.

ههستم به ئارامی و دلخۆشی دهکرد

ئهو سهیربوو، ههستم به دابرانیکی گهوره دهکرد لهو شتانهی دهوروهرم که روویدهدا.

کهی دهتوانم بچمهوه مالهوه؟

■ نهگهر سرکردنیکی کهم یان مامناوندت وهرگرتیت، دهتوانیت دوا یهک کاتزمیر له نهشتهرگهریهکه برۆیتوه مالهوه.

■ نهگهر سرکردنی قولت وهرگرتیت ئهوا یهک بو دوو کاتزمیری دهویت تا به هۆش دیتتهوه. روشتنهوهت بو مالهوه بهنده لهسه بهئاگاهاتهوهت له پاش نهشتهرگهریهکه خوی.

نایا هیچ رینمایهکی گرینگ ههیه بو دواهی؟

■ وهکو له پشهوه باسکرا، پیویسته کهسیکی پیگهشتوی ئاگادار بتباتهوه بو مالهوه به سهیاره یاخود تهکسی وا باشتره گواستهوهی گشتی نهیت، وه شهویش لهگهلت بمینیتتهوه. نهگهر له دوا چارهمسر کهس نهوو لهگهلت بیت، ئهو کات له دوا پرۆسهکه رهنکه نهتوانیت برۆیتوه مالهوه.

■ سرکردن رهنکه وات لیبکات نهتوانیت لهسه پتیهکانی خوت بههستیت. تکایه لهسه پلیکانهکان وریابه و با کهسیکت لهلابیت که ههستت به ناجیگیری کرد.

■ بریارهدانت رهنکه بو ۲۴ کاتزمیر کاریگهری لهسه بیت له دوا چارهمسرکه، بویه پیویسته هیچ بریاریکی گرینگ نهدهیت لهو کاتهدا. وریابه له بهکارهینانی توره کومه لایهتیهکان.

■ نابیت بگهریتتهوه سهر کار، ئاگاداری ئهو کهسانه بیت که پشتیان پی بهستوویت، سهیاره لیخوری، چیش لیبیت یان ههر نامیریکیتر ئیش پیبیکهیت بو ۲۴ کاتزمیر. نهگهری ههیه دهرچوونی دهرمانهکه له جهسته ۲۴ کاتزمیری بوویت.

■ نابیت بو ماوهی ۲۴ کاتزمیر هیچ خواردنهوهیهک کحولی بخویتتهوه یاخود کهپسولی چهپ بهکاربهینیت له دوا نهشتهرگهریهکه.

- دکتور مەکت زياتر بۆ دەنوسىت بۆ چارەسەرى زياتر بۆ ئەوئى لە مائەو پەيرەويان بکەيت.
- نەخۆشخانەكە ژمارەيەكت پيەدەدات بۆ ئەوئى تەلەفونى بۆ بکەيت کاتتیک هەست بە باشى نەكەيت لە مائەو.
- ئەگەر لە دواى پرۆسەكە هەستت بە نىگەرانى کرد، باش نەبوويت، يان نەتوانيت ژمارەكە بدۆزیتەو، دەتوانى تەلەفون بۆ دکتورى گشتیەكە بکەيت يان زەنگ لى بەيت بۆ ۱۱۱، ياخود پرۆ بۆ بەشى ناوخويى پرووداو و بارى لەناکاو لەگەل پيگەشتويەك ئەگەر پيوست بوو.

ئەو پرسىارانەى پيەدەچيەت حەز بکەيت بيانپرسىت لە پزىشكى سەركردنەكەت.

- 1 كى دەرمانى سەركردنەكەم پيەدەدات؟
- 2 ئايا تۆ پيشنارى سەركردنەم بۆ دەرمان ياخود سەركردنى گشتى؟
- 3 ئايا هېچ مەترسەيەكى تاييەتى هەيە؟
- 4 كەى پيوستە واز لە خواردن و خواردنەو بىنم پيش سەركردنەكەم؟
- 5 چ كاتتیک پيوستە نامادەم؟

كارىگەريە لاوەكەكان، ئالۆزىەكان و مەترسەيەكان

لە سەركردنى پيشكەوتوى ئەمروكەدا، كيشە گەورەكان شتانيكى ناباون. مەترسەيەكان بەتەواوتى ناتوانريت لابرېت، بەلام لەم سالانەدا دەرمانە نوێيەكان، ناميرەكان و راھينانەكان واىکردو سەركردن پرۆسەيەكى سەلامەترىيت.

پزىشكانى سەركردن بەتەواتى ئاگادار دەبن بۆ دوورخستەوئى ئەو مەترسەيانەى لەم بەشەدا باسکراون. پزىشكى سەركردنەكەت دەتوانيت زانيارى زياتر بەداتى دەرمانەى هەر مەترسەيەك و ئاگادارىش بەدات بۆ خۆ بەدوورکردن لىيان.

خەلکى جياوازن كە چۆن وشەكان و ژمارەكان لىكەدەنەو. ئەم پيۆرە بۆ يارمەتى بەرھەم هينراو.

هەر وەها دەتوانى زانيارى زياتر لە پەيچى نەخۆشەكانەكان بدۆزیتەو لە مائەپرى كۆليج:

www.rcoa.ac.uk/patientinfo

سەرچاوهی زیاتر

- (گرینگیدان به کەسێک که سێکردنی گشتیکراوه یان هێمنکەر موهی وەرگرتوه www.rcoa.ac.uk/patientinfo/sedation)
 - ستانداردی هێمنکەر موهی ههستیار بۆ پێدانی به چاودێری ددان کۆلیج رۆیالی برینکار له ئینگلاند و کۆلیجی رۆیالی پزیشکانی بهنج. (RCoA 2015 (<http://bit.ly/2T2mZh6>)).
 - رێنمای لهسهر خزمهتگوزاریهکانی پێدانی دهرمانی هێمنکەر موه. (RCoA 2016 (www.rcoa.ac.uk/gpas)).
 - کرداری هێمنکەر موهی سهلامهت بۆ پرۆسهی چاودێری تهندروستی: ستاندار و رێنموونیکەر. پهیمانگای کۆلیجی رۆیالی تهندروستی. (AoMRC 2013 (<http://bit.ly/301ndq8>)).
- دهتوانیت زانیاری زیاتر به دهست ببنیت دهربارهی ئهم نامیلکهیه له مألپهری کۆلیجهکه www.labourpains.com : ههروهها نامیلکهکه له بهشی بهنجی یاخود پێش تایکێردنهوهی کلینیکی له نهخۆشخانهکهت بهر دهست دهبیت.

ئهو مهترسیانهی پهيوهندیدارن به سێکردنهکهتهوه

- نامیلکهکه دهربارهی مهترسیه سهرمکيهکانه که لهگهڵ بوونی بهنجهکه له پرۆسهکهدا له مألپهری کۆلیج بهر دهسته www.rcoa.ac.uk/patientinfo/risks/risk-leaflets. ئهوانه نامیلکهی زانیاری نهخۆش که له سهرموه باسکراوه زیاتر دهوڵمههند دهکهن به زانیاری

دهتوانم له کوێ زانیاری زیاترم ههبیت لهسهر بهنجی بربرهه پشت؟

- دهتوانی قسه لهگهڵ پزیشکی بهنجهکهت بکهیت یان پهواندی بکهیت به کلینیکی تاقیکردنهوهی پێش وخته یاخود بهشی بهنج له ناوخوی نهخۆشخانهکهت.
- ههموو ههولی ئێمه ئهمه زانیارییهکانی ناو ئهم بروشوره بێ ههله و نوێ بن، بهلام ناتوانین دانیایی لهم بارمیهوه بدهین. ئێمه پێشبینی ئهوه ناکهین ئهم زانیارییه گشتیانه ولامدهر موهی ههموو پرسیار ئیکتان بن و ههلهگری ههموو ئهو شتانهی بۆ ئیوه گرینگن. باشتتر وایه بریارهکانتان و ههر جوړه نیگهراڤیهکانتان به تیمی پزیشکیی خۆتان راگهیهن و ئهم بروشوره و ههلهگری پزیشکیی بهکار بێنن. ئهم بروشوره باشتتره و ههله تاکه سههرچاوهی ئامۆژگاری لهسهر چاوه نهگیریت. نابیت بۆ مهههستی تیجاری و پیشهیی بهکار بهێنریت. بۆ ئاشکراکردنی تهواوتهی، تکایه کرتیهک لێره (www.rcoa.ac.uk/patient-information/translations/sorani) بکهن.
- ههموو وەرگیرانهکان له لایهن گروپی «وهرگیرانی بێسنوور» نامادههکرین و تیکستهکان له روهی کوالیتیهوه پێداچوونهوهیان بۆ دهکرت بۆ ئهوهی تا ئهو جیهی بکرت بێ ههله بن، بهلام دیسان نهگهڕی ئهوه ههیه ههندیکیان ههلهیان تیدا بێت یان زانیارییهکان به دروستی وهر نهگیردرینهوه.

پیمان بلی چۆنه به لاتهوه

ئیمه پيشنیاڕهكان قبولدهكهن بۆ بهرو پيشچوونی ئهم ناميلكهيه.

ئهگەر هەر ليدوانتيك ههيه كه دهموئيت بيليت، تهايه ليره نيمهيل بكه: patientinformation@rcoa.ac.uk

كوليزي رويالي بيهوشكاري

خانوي چورچيل، 35 ريدليتون سكوير، لهندن WC1R 4SG

020 7092 1500

www.rcoa.ac.uk

چاپي يهكهم 2018

ئهم ناميلكهيه له ماوهي سئ سال له بهرواري بلاوكردنهوهيهوه پيداچوونهوهي بۆ دهكرت.

© 2018 كوليزي رويالي بيهوشكاري

ئهم ناميلكهيه دهكرت كۆپي بكرت بۆ مهيهستي بهرهم هيناني زانياري بۆ نهخوش تهايه نامازده بده بهم سهرچاوه ئهسله ئهگەر دهموئيت بهشيك ئهم ناميلكهيه بهكار بهئيت له شونينكيتر، پيزانيني شايسته پيوسته بدرت و لوگوكه، براندهكه و وئنهكه لابررنت تهايه بۆ زانياري زياتر پهيونديمان پيوه بكه: